

KONTRA FERENC Mint a harmatot

A gesztenyesoron kiütkezött lassan a tavasz. Hirtelen növekvő, nedves rügyek rózsaszínjéből nehéz cseppek hulltak csirizesen az útra. Megjelentek az első iskolakerülők.

Milyen esetlen név, képzeld, Leontinának hívják, mondta Ciga.

A megszerzett tudás éppen ellentétes hatással volt rám, mint amit vártam. Ahelyett, hogy kellemesen felajzott volna, kielégítette volna a kíváncsiságomat, és ötleteket adott volna a verbális ostrommal kapcsolatos terveimhez, összezavart és lehangolt. Minél többet tudtam meg róla, annál megközelíthetlenebbnek tűnt. Állt egy bárdal a hentespult előtt.

Mégsem adtam fel. Otthon furcsállták is, hogy minden apróságért a boltba rohantam. No persze, mivel az új üzlethelyiségben sokkal több hely volt, gyakran érkezett új áru, és amikor tavasszal megnyílt, akkor három elárusító lány állt munkába, akiket azelőtt sosem láttunk.

De persze mi csak miatta jártunk a boltba, és inkább magunk elé engedtünk másokat, csak hogy ő szolgáljon ki bennünket. És mi odahoztunk mindenkiből a teljes választékot, és hosszan töprengtünk mindenben, melyik zoknit vegyük meg, melyik mennyibe kerül, egészen addig folyt ez a játék, amíg el nem mosolyodott, pedig mi igazán nem akartuk ugratni ezzel, csak bámultuk, és azon voltunk, hogy a beszélgetés minél tovább tartson. Nemcsak nekünk tűnt fel Leontina, hanem másoknak is. Érdekes, hogy a másik két lány kevésbé volt érdekes. Kétségtelenül sokkal jelentéktelenebbeknek, szürkébbeknek tüntek, a nevüket sem jegyeztük meg.

Hasonlóképpen látták ezt mások is. Leontináról folyt a pletyka. A nők mintha egyre féltékenyebbek lettek volna, a férfiak pedig megfordultak utána. Csak a szomszéd faluból jött, mégis mintha egy távoli országból érkezett volna. Egzotikusan metszett szeme, érzéki szája volt, aztán amikor az ember tekintete a dekoltázsra felé vándorolt, csalódással kellett konstatálnia, hogy ezek a kék köpenyek milyen csukottak, szinte megfojtják szegényt, és még ki sem gombolhatja. Az embernek levegőre volt szüksége, ha csak ránézett.

Eleinte megközelíthetetlen, rideg szépségnek tűnt, talán maga sem találta fel magát új környezeté-

ben, semmi okot nem adott rá, hogy elégedetlenek legyenek vele, mert ügyesen dolgozott, nem lakkozta a körmét, nem flörtölt senkivel.

Meg akartam győződni róla, hogy vannak-e új arcai, és ha vannak, milyenek. Viszont abban a pillanatban, amikor élete fordulójáról, alkoholista apáról suttoztak, letaszították azokból a magasságokból, ahol az elérhetetlenek és megközelíthetetlenek lakoztak, ráadásul nem mindennapi, keserű sorsot jelölt ki neki, az általa kiváltott érzelmek természete megváltozott. Elfogódottság és együttérzéssel vegyes néma imádat váltotta föl a ködös, vad és heves vágyakat, ez pedig maga volt a pokol, mert kiölte belőlem a reményt. Amikor csak a fullasztó izgalom, a sértett önérzet és kisebbségi érzés hajtott előre, akkor még mindez így vagy úgy lehetett enyhíteni, legalább volt némi esély valamiféle kielégülésre – ilyesmiket kínált a tervem, hogy minél többet tudjak meg róla, aztán furcsa játékba kezdjek vele, főlhívjam magamra a figyelmet, kedveseket mondjak neki, miközben kiszolgál, hiszen az utcán nem mertem volna megszólítani. Nyugtalanítsam, adja újra össze a számokat, mert nem stimmel a végösszeg, vagy zavarba hozhatnám, de ehelyett tisztelettel és együttérzéssel vegyes játékba kezdtem vele: először egy almát tettem az ablakpárkányára, ahol a mészároséknál albérletben lakott. Leszállítottam a földre a paradicsomi magasságokból.

Azután még árnyaltabb lett az arcképe. Sokan voltak aznap a boltban, engem küldtek, mert az a hír járta, hogy felmegy a cukor ára, sorba álltam egy hatalmas cekkerrel. Mögöttem két nő éppen Leontinát méregette, egyikük egy egész történetet sutyorgott el a lány múltjából: folyton kékre-zöldre verte az apja, tornaórán sem mert levetkőzni, reszketett a félelemtől, amikor az a disznó hazament, tudom, mert anyósom is látta, akkor is be volt rúgva az apja, egyedül voltak otthon, mindenki látta, aki csak elment arra, az udvar közepére hordatta a lányával a befőtteket, kihordta a karjában egymás után a télire eltett cseresznyét, szilvát, barackot. És az apja ráordított, hogy most pedig öntsd ki mind! Mit szól majd anya? De hiába kérlelte. Azt mondtam, mind! Miért ide, az udvar közepére? Azt mondtam, ide! A járókelők pedig csak nézték döbbenetben, hogyan ömlik ki a körte, gurulnak szét a meggyek, hogyan hagy vértócsát a kövön cékla. A lány pedig csak azt ismételte egyre, hogy ezért az anyja nagyon megharagszik. Azt is mind, mert én nem haragszom meg, hanem agyoncsaplak! A paradicsomlét is? Tudod te mennyi munka ez? De az apja csak ismételte, hogy öntse, csak öntse.

És a lány nem akarta, hogy az apja agyoncsapja. Végül, amikor már nem volt mit kiönteni, a lány már nem sírt, csak szembefordult vele, és annyit kérdezett, hogy miért, mondd meg, miért.

De hiszen ez több éve történt, tavaly az apja is meghalt... Akkor miért mesélik róla ezt a megalázó történetet? Mert ez a lány talán többet akar, talán túl sokat akar, és ez meglátszik rajta. Szinte semmije sincs, csak éppen iskolába járt, már munkahelye van, független. Ráadásul szemtelenül fiatal.

De ez még semmi, toldotta meg a nő suttogást: az anyja újra férjhez ment.

Eltöprengtem, miért adta ivásra a fejét az a szegény ember. Talán utálta a dunsztot. De a sornak vége lett a pult előtt, és cipelhettem haza a cukrot.

Célozgatassak, áskálódjam vagy kétértelműségekkel botránkoztassam meg. Adjam értésére, hogy mindent tudok róla? De mi is az a minden? Talán az, hogy van egy öccse is, aki gyakran meglátogatja, és biztosan pénzt kér tőle. Hogyan evickéljek ki ebből a helyzetből, méghozzá úgy, hogy méltó legyek a bizalmára, másrészt azért nyerjek is rajta valamit, legalább enyhítsem ezeket a gyötrelmeket. Komoly erőfeszítések árán tudtam csak visszatérni az ébrenlét világába.

Elkésel az iskolából, ébresztett mély álmomból apám.

Ilyen rövidre sikerült éjszakákkal haladtunk a tanév vége felé.

Vegyünk neki fagyaltot, mondta Ciga.

Kiröhögne bennünket, fél fejjel magasabb és két évvel idősebb nálunk.

Leontina sosem nevet ki senkit.

Ez a név is borzalmas, hogy Leontina, nevezzük inkább Malackának.

Olyan, mint egy gúnynév.

Á, ezt csak azért mondta ilyen önérzetesen, mert magára gondolt: azért ragadt rá a Ciga név, mert sokáig pösze volt, és a csigát cigának mondta.

Éppen azért. Senki se fogja sejteni, kiről beszélünk.

A titok igazi rejtéllyé fejlődött a képzeletünkben. Egyszerűen látnunk kellett. Kapcsolatba kerülni vele mindenáron, csak azt nem tudtuk, hogyan.

A falu mindenkori sétánya a főutcáról a cukrász bódéjától indult, kissé lefelé lejtve, a tűzoltóotthon előtt elhaladva a fócipálya felé kanyarodott, aztán elhaladt a temető mellett, és az iskola előtt végződött. Sosem volt kérdéses, merrefelé lehetne valakit megtalálni, ezen a szakaszon biztosan találkozni lehetett mindenkivel, hétköznap is, vasárnap délután

pedig, különösen szép időben bizonyult nyüzsgő korzónak. Voltak persze kitérők is, titkos búvóhelyek minden korosztálynak. Az első cigaretták elszívásának helyei a ciprusok alatt. A temető furcsa módon nem a félelmek lakóhelye volt, hiszen már az óvodások is arra jártak naponta, meg a kisiskolások is, akiknek arra volt rövidebb a távolság, toronyiránt mentek haza a temető kiépített sétaújtjain keresztül. Úgy nőtünk fel, hogy nem féltünk a temetéstől, az időnként beszakadó kriptáktól.

Ültünk a kovácsoltvas padon a kapu mögött, és vártunk. De nemcsak mi leskelődtünk utána.

Lehúzott ablakokkal, tövig tekert magnóval bőmből el másodikban mellettünk az úton egy szétnyűtt, felturbózott kipufogós Merdzsó. Négy fölzeléztet fej bukkant elő az ablakból, amikor Malacka előtűnt a kanyarban, farmerban, pólóban, napszemüvegben, tornacipőben. Nem, ő sosem barátnői karéjában sétált. Ő mindig ment valahova. A négy fickó kiszállt, és szinte már erőszakkal akarták betuszkolni a hátsó ülésre, hogy menjen már velük repezteni egy nagyot a városba.

Most nem érek rá, mondta egyszerűen Malacka.

Vége szünidő lett, végre nyár, és elbringáztunk minden délután Cigával a Holt-Dunára. Beúszunk a szigetre.

Kijöttünk a vízből, a töltés oldalának dőltünk, behunytuk a szemünket, és Malackára gondoltunk.

Vasárnap odamegyünk hozzá, és megkérdezzük tőle.

Azt úgyse mered megkérdezni tőle, mondtam.

Követni fogjuk.

Vasárnap nem a szokott útvonalon indultunk el, hanem egy párhuzamos ösvényen, egy mogyoróbokor mögött húztuk meg magunkat, mint az ovisok, amikor bújócskáznak, éppen úgy, mint az oroszlánok, amikor jövődöbéli karmaikat méregetik. Ekkor pillantottuk meg Malackát kivágott, bő nyári ruhában, magas sarkú szandálban, vállra akasztós táskával, amiben éppen a pénztárcáját keresgéli.

Most vegyünk neki fagyaltot, mielőtt ő maga venné meg.

Más a terv.

Akkor változik a terv, most szóba állhatnánk vele.

Közben csattogott a kanál, a tölcserbe nyomta a két csokis gombócot a kis cukrász, és olyan hamiskásan hunyorított a lányra, hogy az gondolkodott rajta, egyáltalán elvegye-e tőle a fagyaltot. Merthogy a kis cukrász nem nyújtotta kifelé, hanem maga előtt tartot-

ta, hogy a lány kénytelen legyen felé nyúlni érte. Bevált csapdahelyzet. De könnyű átlátni. A legolcsóbb trükk, hogy megragadja, hozzáérjen.

Nem fizetem ki, ha te akard elnyalogatni, mosolyodott el Malacka.

Megmaradt a szája sarkában a mosoly, mint aki avatott ismerője minden cselnek és szándéknak, magabiztosan ment tovább, mint akinek tetszik, hogy tetszik másoknak, és mi követtük az orgonabokrok mögött. Csakhogy a sövény hirtelen véget ért a focipálya előtt, így kis híján szembetaláltuk magunkat a lánnyal.

Meglátott bennünket, hőkölt vissza Ciga.

Nem, még takarásban voltunk, amikor megláttam a fenekét, tehát akkor már elhaladt előttünk. Nem is nézett hátra!

Biztos, ami biztos, kivártuk, amíg elhagyja a temető bejáratát, csak aztán kezdtünk el trappolni a pálya szélén, mintha stopperolták volna a tájfutás idejét, olyan rekorddal szaladtunk be a kukoricásba. Ott átszakadt a képzelt célszalag, és térdre rogytunk, hogy kifűjjük magunkat.

Lerohad a pofám. Mit gondolnak, akik látták ezt a futást?

Hogy elszállt az agyunk, mondtam.

De legalább elértük a célunkat, elébe kerültünk, és még lépéselőnyben is vagyunk. Itt nyugodtan kivárjuk, amíg ideér.

Csakhogy nem arra folytatta útját, amerre számítottuk. Váratlanul befordult a temetőkapun. Egy bukszus mögül néztük, hogy nagy léptekkel felénk tart. Hátravetettük magunkat, lehemperedtünk az árokba, ilyenkor teljesen száraz volt, csak nagyobb esőzésekkor vezette el a vizet. Magas fű nőtte be. Egyébként is, eltakart bennünket egy kriptá.

Léptek közeledtek, reccsentek a földre hullt gesztenyegallyak, hallottuk, ahogy mély levegőt vesz.

Mi már nem lélegeztünk. Csak vártuk, hogy történjen valami. Szandálja megkoppant a márványon. Egyik lépés a másik mellé. Felnéztünk a napsugaras égre. Bő ruhája meglebbent a fejünk felett, olyan fehér váratlansággal, mint amikor az ember álmai megvalósulnak, mintha egy felhő lebegett volna egy darabig a kék égbolton. Kezei gyors mozdulatot tettek lefelé. Más nem is láttunk belőle: két térde leeszkedett felénk és lassan szétnyílt. A kövön hirtelen, mint egy csapból, szétspricceltek a cseppek, szivárványnyaládba rendeződött a fény, csak néhány szikrája maradt a hirtelen aláhulló zápornak, amitől a szemünk önkéntelenül becsukódott, nem tudtuk kinyitni, amikor éppen kellett volna, pedig tiszta erőből próbáltuk, de a látvány előtt becsukódott a kapu, továbbra is csak elképzeltük, milyen lehet ilyen közelről a forrás, amire annyiszor gondoltunk.

Örökre így maradt meg a képzeletünkben, csak az emléket vittük haza a homlokunkon, mint a harmatot.

Vatai Lászlóné tulipánmotívumos kövének részlete (1659)